

การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิงตำบลร่องวัวแดง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

คณะเทคนิคการแพทย์ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ว่า เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ และงานวิจัย ตามแนวมาตรฐานวิชาชีพ และความเป็นสากล เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยส่วนรวม มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตเทคนิคการแพทย์ รังสีเทคนิค กิจกรรมบำบัด และกายภาพบำบัด ทำวิจัยค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ให้บริการวิชาการแก่สังคมทั่วไป เน้นชุมชนเป้าหมายในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ทำนุบำรุงและธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และประเทศไทย

ตามกรอบอำนาจหน้าที่ดังกล่าว คณะเทคนิคการแพทย์จึงได้นำความเชี่ยวชาญที่มีอยู่มาให้บริการวิชาการแก่ชุมชนเป้าหมายในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ประกอบกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ 2563-2565 คณะฯ จึงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีข้อตกลงความร่วมมือกันอยู่แล้วในการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิง 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิง องค์กรบริหารส่วนตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิง องค์กรบริหารส่วน ตำบลแม่ก๊า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์ต้นแบบในการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการรักษา ลดภาระของผู้ดูแล และลดความแออัดในโรงพยาบาล รวมถึงเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคณาจารย์ของคณะฯ ในการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขและผู้ดูแล (care giver) ในพื้นที่ เพื่อให้ศูนย์ฟื้นฟูฯ ที่จัดตั้งขึ้นสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยมีคณะฯ เป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา

จากการดำเนินการที่ผ่านมา ทำให้ศูนย์ฟื้นฟูฯ ทั้ง 2 ศูนย์ สามารถดูแล ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มของเด็กที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษในพื้นที่ ให้สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พิการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และผู้สูงอายุในพื้นที่ให้ดีขึ้น คณะฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกองค์ความรู้สำหรับนำมาถ่ายทอดให้กับหน่วยงานอื่น ทำให้ศูนย์ฟื้นฟูฯ ทั้ง 2 ศูนย์ เป็นต้นแบบในการศึกษาดูงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และจากต่างจังหวัด

จากความสำเร็จของศูนย์ฟื้นฟูฯ ทั้ง 2 ศูนย์ ทำให้คณะฯ ได้รับการติดต่อจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งเพื่อขอรับการสนับสนุนในการจัดศูนย์ฟื้นฟูฯ ในปี พ.ศ. 2566 คณะเทคนิคการแพทย์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการประสานความร่วมมือทางวิชาการและการบริการสุขภาพตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้มีการสนับสนุนและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมประชุมศึกษาหารือถึงความเป็นไปได้และประเมินแล้วเห็นว่าพื้นที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลร่องวัวแดง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ น่าจะมีศักยภาพในการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิงได้ โดยศูนย์ฟื้นฟูฯ นี้จะช่วยให้บริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พิการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และผู้สูงอายุในพื้นที่ให้ดีขึ้นได้ และเพื่อให้เกิดประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่าย จึงเกิดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างคณะเทคนิคการแพทย์กับองค์กรบริหารส่วนตำบลร่องวัวแดงขึ้น โดยมีรายละเอียดความร่วมมือดังนี้

(1) ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม

- 1) ให้มีการดำเนินการศึกษา วิจัยและพัฒนาาร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการศึกษาและพัฒนาแนวทางองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิรูประบบสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชน
- 2) ให้มีการใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ของคณะเทคนิคการแพทย์ หรือหน่วยงานสนับสนุนอื่น ตลอดจนหน่วยงานในพื้นที่ได้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ร้องวัวแดง โรงเรียน ตลาด และพื้นที่อื่น ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานชุมชน
- 3) ให้มีการร่วมมือกันแสวงหาทรัพยากรจากแหล่งทุนภายนอก เพื่อเป็นทุนเสริมสำหรับการปฏิบัติงานชุมชนด้านต่าง ๆ
- 4) ให้มีการร่วมมือกันในด้านการพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและดูงานในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทั้งสองฝ่ายให้สูงขึ้น ตลอดจนการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการซึ่งกันและกัน

(2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- 1) คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะจัดคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ในการกำกับดูแล คัดกรอง และเชิญชวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย ฝึกอบรม การออกฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม และการทำวิจัยในชุมชนในพื้นที่ที่กำหนดสำหรับโครงการย่อยต่าง ๆ ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง โดยอาศัยค่าใช้จ่ายตามข้อตกลงของแต่ละโครงการ ภายใต้คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง จะให้การสนับสนุนงานวิจัยและกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในด้านการประสานงานกับชุมชนเพื่อกำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายสำหรับโครงการย่อย อำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามในชุมชนในแต่ละคราว และจัดให้มีฝ่ายที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพประชาชนเพื่อการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและผู้พิการและองค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดงมีส่วนร่วมด้วย เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและร่วมมือดำเนินการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชนในท้องถิ่น

(3) ผลการมีส่วนร่วม

- 1) มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2566 โดยคณะฯ ได้ขออนุมัติโครงการความร่วมมือการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการในชุมชน ระหว่างคณะเทคนิคการแพทย์ และ ภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับองค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
- 2) มีการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้จากคณะเทคนิคการแพทย์ ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 10,000.- บาท และจากภาควิชากิจกรรมบำบัดจำนวน 10,000.- บาท ร่วมกับงบประมาณในการดำเนินงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง จำนวน 349,000.- บาท สำหรับดำเนินการด้านอุปกรณ์และสถานที่ รวมถึงการฝึกอบรม
- 3) มีการจัดฝึกอบรมผู้ดูแล อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนผู้สนใจ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพ Caregivers (CG) ในการดูแลบำบัดผู้พิการและผู้สูงอายุในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิง

อบต.ร้องวัวแดง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่” เมื่อวันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2566 โดยคณาจารย์จาก คณะเทคนิคการแพทย์

- 4) เปิดศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิงตำบลร้องวัวแดง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2566 ที่ผ่านมา (link ภาพข่าว [AMS CMU](#))
- 5) ปัจจุบันศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้มีภาวะพึ่งพิงตำบลร้องวัวแดง สามารถให้บริการฟื้นฟูสภาพผู้พิการทั้ง ทางด้านร่างกาย จิตใจ ทุกเพศวัย โดยใช้ผู้ดูแล อสม. และประชาชนผู้สนใจที่ผ่านการอบรม มีการออก เยี่ยมบ้านผู้พิการ นัดหมายผู้พิการมาฝึกที่ศูนย์ฟื้นฟูฯ จัดหารถรับส่งในการเดินทางจากบ้านผู้พิการมายัง ศูนย์ฟื้นฟูฯ ในรายที่ญาติไม่สามารถมาส่งได้ ซึ่งการดำเนินการในระยะแรกนี้จะอยู่ภายใต้การดูแลอย่าง ใกล้ชิดจากทางคณะเทคนิคการแพทย์ โดยคณาจารย์ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัดของทางคณะฯ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาวิชาการ

(4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูฯ ทั้ง 2 แห่ง ในช่วงปีงบประมาณ 2563-2565 การดำเนินงานใน ระยะเริ่มต้นใช้งบประมาณสนับสนุนจากคณะเทคนิคการแพทย์ และ จากสมาคมศิษย์เก่าคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยจัดสรรเป็นทุนวิจัยเชิงพื้นที่ให้กับคณาจารย์ที่ปรึกษาของศูนย์ฟื้นฟูฯ สำหรับจัดทำ อุปกรณ์ต้นแบบสำหรับการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นอุปกรณ์ต้นแบบที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับที่มีขายในท้องตลาด เกิด เป็นชิ้นงานอุปกรณ์ที่ใช้งานได้จริงในศูนย์ฟื้นฟูฯ และเพื่อให้เป็นการลดภาระของอาจารย์ที่ต้องดำเนินการขอทุน วิจัยเชิงพื้นที่ จึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสนับสนุนอุปกรณ์ใช้งาน โดยในการดำเนินงานที่องค์การบริหารส่วนตำบล ร้องวัวแดง มีการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นมาใช้ในพื้นที่โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดหา โดยคณาจารย์ จากคณะฯ สนับสนุนแบบของอุปกรณ์เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปให้ช่างในพื้นที่ดำเนินการเองซึ่งเป็นการสนับสนุนให้คน ในพื้นที่มีรายได้ช่องทางหนึ่ง

เนื่องจากการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูฯ ทั้ง 2 แห่งที่ผ่านมาได้รับความสนใจจากองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นหลายแห่งที่มาศึกษาดูงาน ทำให้มีการร้องขอเพื่อทำความร่วมมือกับคณะฯ หลายแห่ง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการดำเนินการในแต่ละแห่งต้องอาศัยเวลาในการลงพื้นที่โดยคณาจารย์ที่ให้คำปรึกษา ซึ่งไม่สามารถ ดำเนินการในพื้นที่หลายแห่งได้ในคราวเดียวกัน คณะฯ โดยคณะกรรมการบูรณาการบริการวิชาการแก่สังคมกับ การวิจัยและการเรียนการสอนในชุมชน จึงได้จัดตั้งคณะทำงานสำหรับดูแลการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูฯ โดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในการประเมินความพร้อมการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูฯ ประสานงาน ส่งเสริม และให้คำแนะนำ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูฯ นอกจากนี้ในส่วนของคณะฯ ได้มีการพัฒนาทีมคณาจารย์รุ่นใหม่ เพื่อให้มีความพร้อม สำหรับการให้คำปรึกษาแก่ศูนย์ฟื้นฟูฯ ที่อาจมีการดำเนินงานเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต
